

PROGRAM PROFILAKTYCZNO - WYCHOWAWCZY

*Niepublicznej Terapeutycznej Szkoły Podstawowej
„Bajka” w Suwałkach*

Rok szkolny 2017- 2018

Wstęp

Niepubliczna Terapeutyczna Szkoła Podstawowa „Bajka” jest placówką, która swoją ofertę edukacyjno - terapeutyczną kieruje do dzieci oraz młodzieży z autyzmem oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Głównym założeniem jest, aby szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dąży się do tego, aby uczniowie byli samodzielni, kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, terapeutami, pielęgniarką i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.).
- Karta Nauczyciela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1.
- Program polityki prorodzinnej państwa z dnia 17.11.1999 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 2 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112, poz. 537).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 i ost. zm. z 25 czerwca 2002 r. Dz. U. Nr 84, poz. 763).
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.
- Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50 poz. 476).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 298 i 1916 oraz z 2016 r. poz. 960).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U., poz. 1113).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
- Koncepcja Pracy Szkoły oraz Statut Szkoły (ewaluowane na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN).
- Szkolny Zestaw Programów Nauczania.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania

zachowań prozdrowotnych,

- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia,
- społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym oraz przestrzeganie norm społecznych.

Najważniejsze cele wychowania i profilaktyki

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
2. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości.
3. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.
4. Kształtowanie umiejętności wyrażania swoich potrzeb i uczuć.
5. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia.
6. Wspomaganie, w miarę posiadanych zasobów, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej

Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

- spostrzeżeń wychowawcy na temat klasy,
- ankiety skierowanej do rodziców na temat ich oczekiwań dotyczących realizacji treści profilaktycznych i wychowawczych,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły,

- analizy uwag wpisanych do dziennika.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy wyróżniono następujące obszary wymagające szczególnej uwagi w procesie wychowawczo-dydaktycznym:

- profilaktyka uzależnień
- rozszerzenie działań na rzecz wiedzy o życiu seksualnym człowieka, nauki i utrwalanie prawidłowych nawyków higienicznych oraz przekazanie wiedzy na temat wpływu higieny na nasze zdrowie,
- rozszerzenie działań na rzecz profilaktyki przemocy.

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- dotychczasowe doświadczenia szkoły,
- propozycje dotyczące treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, autorstwa rodziców, uczniów i nauczycieli,
- analizę sytuacji wychowawczej, w tym zagrożeń uzależnieniami,
- przewidywane zmiany w szkole i środowisku uczniów, które w najbliższej przyszłości będą miały wpływ na proces wychowania.

Zadania programu

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej.
2. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
3. Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, dojrzewaniu.
4. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi.
5. Edukacja proekologiczna.
6. Skuteczne komunikowanie się w różnych sytuacjach.
7. Efektywne współdziałanie w zespole.
8. Rozwiązywanie problemów w twórczy sposób przy wykorzystywaniu treści przedmiotowych.
9. Sprawne posługiwanie się technologią informatyczną, umiejętność celowego gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania środków informacyjnych.

Sposób realizacji celów programu

Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej

Zadania programu	Spodziewane efekty	Metody realizacji
Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie przez uczniów symboli narodowych, • poznawanie przez uczniów najbliższej okolicy, stolicy i innych miast polskich, • poznawanie sylwetek słynnych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym, • prowadzenie kroniki szkolnej, • pogadanki w czasie godziny wychowawczej
Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość zasad bezpiecznego poruszania się po drogach i ulicach ze szczególnym zwróceniem uwagi na bezpieczną drogę do szkoły, • znajomość zasad bezpieczeństwa pożarowego, • wdrażanie uczniów do przestrzegania podstawowych zasad bezpiecznego zachowania się w czasie lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych, w drodze do szkoły i ze szkoły, • uczenie prawidłowych zachowań w razie np. pożaru, wypadku, kradzieży, • zapoznanie dzieci z właściwym zachowaniem na wypadek alarmu 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie egzaminu na kartę rowerową, • prowadzenie zajęć z wychowania komunikacyjnego, • ćwiczenia ewakuacyjne, • spotkania z policjantami, • spotkania ze strażakami
Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, dojrzewaniu	<ul style="list-style-type: none"> • korygowanie wad postawy, • kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, • zwracanie uwagi na utrzymanie higieny ciała, • stosowanie zasad zdrowego stylu życia, odżywiania, 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zajęć z gimnastyki korekcyjnej, • lekcje przedmiotowe i zajęcia realizujące edukację zdrowotną i seksualną, • pogadanki na godzinach

	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie uczniów do umiejętnego organizowania warsztatu pracy i zachowania higieny psychicznej, • ukazywanie szkodliwości tzw. używek dla rozwoju psychofizycznego człowieka, • kształcenie umiejętności krytycznego wyboru informacji medialnych, zagrożeń ze strony mediów, skutków uzależnień od telewizji, internetu, gier komputerowych, • zapoznanie z optymalnym rozkładem posiłków w ciągu doby, • przedstawienie pozytywnego albo szkodliwego wpływu niektórych pokarmów na zdrowie człowieka, • poznanie zasad zdrowego odżywiania się i ich wpływu na zdrowie i kondycję fizyczną, • wiedza na temat dojrzewania płciowego, jego różne aspekty • higiena związana z okresem dojrzewania • co to jest intymność (sprawy intymne, sfery intymne) • zagrożenia wynikające z dojrzałości płciowej uczniów 	<p>wychowawczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja czynnego wypoczynku w czasie wolnym, konkursy/działania dotyczące zdrowego stylu życia, • lekcje wychowania fizycznego i zajęcia szkolnego klubu sportowego, • organizowanie zajęć w terenie, wycieczek pieszych, rowerowych, • spotkania z pielęgniarką, • projekcja filmów na temat profilaktyki uzależnień
<p>Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie do poszanowania odmienności innych w sferze wiary, poglądów, upodobań i zainteresowań, wyglądu zewnętrznego, sytuacji materialnej itd., • uczenie wrażliwości na potrzeby innych, przyswajanie sobie podstawowych zasad tolerancji, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjścia do miejsc publicznych takich jak: sklep, apteka, kościół, poczta, restauracja, kino, teatr itp. • wycieczki, Zielona Szkoła, • udział w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych, • kontakty z rodzicami, • pogadanki,

	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie pomocy koleżeńskiej, • eliminowanie wyręczania się innymi, wykorzystywania innych, • poznanie elementarnych norm współżycia społecznego w grupie rówieśniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyskusje.
Edukacja proekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność obserwowania przyrody, • uświadomienie odpowiedzialności za środowisko, • poznanie współzależności między człowiekiem, a środowiskiem naturalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczki po okolicy, do parku, lasu, spotkania z leśniczym, dokarmianie ptaków i zwierząt, • zbieranie makulatury i segregacja śmieci, • udział w akcjach: Sprzątanie świata, Dzień Ziemi.
Skuteczne komunikowanie się w różnych sytuacjach	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych w sposób werbalny i niewerbalny. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie wszelkich metod komunikacji werbalnej i niewerbalnej u uczniów oraz ich rodziców, • wspomaganie i wspieranie umiejętności komunikacyjnych uczniów przez nauczycieli i rodziców, • zajęcia treningu umiejętności społecznych, • wyjścia do miejsc publicznych takich jak: sklep, apteka, kościół, poczta, restauracja, kino, teatr itp.
Efektywne współdziałanie w zespole	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność działania w grupie, • poznanie ogólnych zasad współpracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • gry i zabawy integracyjne, • zajęcia treningu umiejętności społecznych.
Rozwiązywanie problemów w twórczy sposób przy wykorzystaniu treści	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie aktywnej, twórczej postawy wobec zaistniałych problemów i nietypowych sytuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na godzinie wychowawczej, • zajęcia z psychologiem szkolnym,

przedmiotowych		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia treningu umiejętności społecznych.
Sprawne posługiwanie się technologią informatyczną, umiejętność celowego gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania środków informacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie technik informatycznych • umiejętność celowego gromadzenia i przetwarzania środków informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia komputerowe, • wykorzystanie multimediiów na zajęciach

Program wychowawczo-profilaktyczny jest realizowany w oparciu o współpracę rodziców, uczniów i nauczycieli.

Współpraca z rodzicami jest realizowana poprzez:

1. Indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami według potrzeb.
2. Zapoznanie rodziców z:
 - zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danej klasie i szkole,
 - przepisami dotyczącymi zasad oceniania klasyfikowania i promowania uczniów,
 - organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej, harmonogramem zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę.
3. Udział rodziców w podejmowaniu różnych decyzji istotnych dla pracy szkoły.

Rodzice:

- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą,
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwają nad bezpiecznym korzystaniem z internetu),
- zapewniają dziecku poczucie bezpieczeństwa.

Wychowawcy i nauczyciele:

- starają się poznać sytuację rodzinną i osobistą ucznia,
- opracowują i realizują szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,

- prowadzą dokumentację nauczania,
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się,
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie,
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- integrują oddział,
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów,
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów,
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji,
- współpracują z dyrekcją szkoły,
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, policją, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądami rodzinnymi,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach,
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu,
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań,
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia,
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą,
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią,
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjazdów i wyjazdów szkolnych.

Uczniowie:

- współorganizują imprezy i akcje szkolne,
- znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej,
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa, wydają opinie w przypadku przyznawanych kar zgodnie ze Statutem Szkoły,

- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności,
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni,
- mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej,
- prowadzą zdrowy tryb życia i dbają o swoje środowisko.

Ewaluacja programu

Oceny efektów realizacji Programu Profilaktyczno - Wychowawczego, obok samooceny przeprowadzanej przez osoby odpowiedzialne za poszczególne zadania, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim okresie roku szkolnego. Ocenie poddawane są następujące elementy:

- funkcjonowanie pomocy pedagogicznej,
- tematyka pedagogizacji rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas, grup przedszkolnych
- realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach poradni psychologiczno – pedagogicznej oraz poradni specjalistycznych,
- realizacja programów profilaktyczno - wychowawczych,
- występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych,
- występowanie czynników chroniących,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, nauczycielami,
- analiza problemów zgłaszanych psychologowi,
- działalność wychowawców, nauczycieli i terapeutów.

Podstawę do formułowania ocen realizacji Programu Profilaktyczno - Wychowawczego szkolnej stanowią: analizy, obserwacje, zapisy w dokumentacji, opinie, wnioski nauczycieli i terapeutów, itp.